

Biskop Tor Singasaas, velkomsttale, Kystpilegrimsleia Olsok, 28. juli 2014:

På høy tid med kystpilegrimsleia

Velkommen; pilegrimer fra Stavanger, Bjørgvin og Møre bispedømmer med deres biskoper, Erling (Pettersen), Halvor (Nordhaug) og Ingeborg (Midttømme),

- og riksantikvar Jørn (Holme).

Det er en stor glede og begivenhet å ta imot dere som har seilt kystpilegrimsleia fra Stavanger til Nidaros. Kystpilegrimsleia er i ferd med å bli trukket opp sørfra, og dette ble markert på Selja 26. juli, på den hellige øya som knyttes til St. Sunnivas navn.

Velkommen også til pilegrimer under ledelse av pilegrimsprest Kjartan (Bergslid), som har tatt den nye «indre kystpilegrimsleia» i Trondheimsfjorden, fra Stiklestad via «tingstedet» Frosta til Nidaros og Trondheim.

Og i kveld skal vi hilse velkommen pilegrimene som følger kystpilegrimsleia nordfra, fra SørHålogaland bispedømme med biskop Tor B (Jørgensen) i spissen.

Det er på høy tid at kystpilegrimsleia ble til.

Stor takk til dere som så intenst har arbeidet for å realisere dette.

Nå har pilegrimsveiene på land vært gått opp, og merket i 20 år. Mange mener at innlandets betydning har vært overkommunisert i forhold til kystlandet i vår nasjonsbygging. Og noen vil kanskje si at det også har vært tilfelle når det gjelder pilegrimsveiene?

De fleste pilegrimene kom sjøveien. De store inntektene til Erkebiskopen, som gjorde det mulig å reise Nidarosdomen og Erkebispegården kom nordfra, - de kom fra salg av tørrfisk fra Lofoten og Vesterålen. Derfor er det meningsfullt at pilegrimer nå i vår tid kommer nordfra, også for å bevisstgjøre oss på at her i landet lå kirkens økonomiske rikdommer i nord. Dette trenger vi stadig å påminnes også i vår tid, som så ofte tror at alle impulser av betydning kommer sørfra.

Dere kommer til Nidaros med Nidarosdomen som pilegrimsmål får ta del i Olsokfeiringen som starter i kveld med Olavsvaka i Domen.

Men mer enn å fokusere på hva dere kommer til, ønsker jeg å peke på hva dere bringer med dere hit.

Jeg tenker at dere med denne pilegrimsseilasen kommer med tradisjoner og aspekter ved «det kristne» som karakteriserer kystfolket i sør og i vest. Pilegrimsseilasen nordfra «i kveldinga», bringer med seg en annen tone, det nordlandske som vi forbinder ikke minst med tradisjonene knyttet til Petter Dass. Vi får gjennom kystseilasene livs- og troserfaringer som er seg bevisst å ha andre primærkilder enn Olavstradisjonen. Olavstradisjonen ligger nok som en grunntone

i mye av det kristne i vårt land. Men den er inspirert og næret av kristne impulser sørfra, østfra og vestfra i Europa, men og nordfra. Historikeren Erik Gunnes sier i sin fremstilling av Olav den hellige i sin

Norgeshistorie at kristendommen hadde slått rot og var levende fra Viken til trøndelagskysten da Olav Haraldsson kom til landet og gjorde krav på det i 1015. Dette er gammel kunnskap som våre 1000-årsjubileer på 1990-tallet betonte bevisst.

Det er på underlig vis spor av Hellig-Olav landet over, - med hellige kilder, «oppkomme», bekkedar og hellige hvilesteder, - og de mange kirker vigslet til ham, bla Avaldsnes kirke som dere har besøkt under deres pilegrimsreise. Da Olav Haraldsson igjen kom til Norge i 1015, tok han seg først inn til den hellige øya Selja. Det er interessant at det var nettopp der, på det stedet, han «gikk inn i landet». Var det en symbolhandling? Det kan i det minste tyde på at historieskriveren gjorde det til det. Å gå inn i landet på Selja, var en markering av Olav Haraldsson at han kom som kristen, og at det var en kristen konge han aktet å bli. Videre kan dette tyde på at St. Sunniva-kulten alt var nærværende og levende langt videre enn bare lokalt ved Stadt. Den hadde vunnet status som troverdig kristendom langt videre, og som Olav på denne måten ville, og kanskje måtte bekrefte som sitt uttrykk. Det var også muligens strategisk nødvendig rent politisk? Hvis han ønsket å bli landets kristne konge, måtte han først vise St. Sunniva ære ved å besøke hennes hellige øy Selja?

Olav Haraldsson var blitt døpt i Rouen 16.oktober året før, i 1014, sier tradisjonen, - et 1000-årsminne vil vil markere under Olavsvaka i kveld.

St. Sunniva har levd i skyggen av Olav, - slik det ofte har vært kvinners skjebne i forhold til menn. Er det tid for å løfte fram enda mer bevisst St. Sunnivas betydning for kristendomsforståelsen i vårt folk? Vi må bringe Sunniva-tradisjonen i samtale med Olavstradisjonen i langt sterkere grad. Dette er en spennende faglig utfordring, både teologisk og historisk. Sunniva har tilført Olavstradisjonen kjærlighetens varme og glød. I katolsk tradisjon finner vi ikke sjelden Kristus og Maria i et symbolfellesskap. En Kristkirke (som ofte var en bispekirke, domkirke) hadde ikke sjelden en Mariakirke like ved seg, på nordsiden, kvinnesiden. Så også i Nidaros. «Den eldre Mariakirke» lå like ved Domen, inntil den ble revet, og en ny Mariakirke ble oppført lengre ned i byen, i dag Vår Frue kirke (fra 1200-tallet). I Nidarosdomen finner vi Olavskapellet på sørsiden, og Mariakapellet på nordsiden, (begge med strålende glassmalerier laget av kunstneren Oddmund Kristiansen med samiske aner). St. Sunniva har ikke eget kapell i Nidarosdomen. Vi finner henne som skulptur på Vestfronten med steinen i hånden, og sammen med de tre andre norske helgenene, Olav, Hallvard og Eysteinn i glassmalerier i Østre oktagonkapell. Hun har imidlertid i nyere tid fått et kapell som bærer hennes navn i Vår Frue kirke.

St. Sunniva har levd i skyggen av St Olav her i byen. Men hun kan godt som en Maria ved Kristus, stå ved Olavs side. Olavstradisjonen trenger Sunnivatradisjonen. Av og til feires Seljumannamesse 8. juli (St. Sunnivas dag) også her. Den bør kanskje tillegges adskillig større vekt, teologisk og historisk. Olav selv feiret nok denne. Hvilke fortellinger og hvilke forestillinger om det kristne ble formidlet på denne dagen, også for ham? Ikke makt, kraft og

myndighet,- men en kjærlighet som ga alt for at andre skulle få liv? Dette ble på denne måten også en del av Olav Halardssons dypere kristendomsforståelse?

Jeg tenker at Sunniva-arven i dag har kommet seilende inn fjorden. Dere har med deres tros- og livserfaringer næret av andre kilder, fra den gamle kristne arven i Irland, - det keltiske, som vi i dag har fått en fornyet oppmerksomhet i mot. Da den «indre kyst kystleia» fra Stiklestad til Nidaros ble formelt åpnet på Frosta av fylkesmann Inge Ryan 27. juli, ble det også der gjennom sang og ordformidling lagt vekt på Sunnivas rolle som kristent forbilde.

Vel møtt til Olsokfeiring hvor Sunniva og den rike tradisjonen hun hadde med seg fra øyriket vest i havet, får delta som utfordring og fornyelse av vår Olsokfeiring.